

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: **ВАСПИТНИ РАД С ОДЈЕЉЕЊСКОМ ЗАЈЕДНИЦОМ**
РАЗРЕД: **ЧЕТВРТИ**

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: **1**

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: **36**

ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

Одјељењска заједница функционише као ученички колектив који има властиту организацију, али уз координацију и руковођење које остварује одјељењски старјешина, тј. разредник.

Општи циљеви:

- Максималан допринос социјализацији сваког ученика, односно развој социјалних компетенција ученика;
- Допринос развоју когнитивних, емоционалних компетенција;
- Допринос развоју комплетне личности сваког ученика, његових способности, одговорности и слободе, моралној аутономији, стваралаштву и систематичности у раду;
- Спознаја ученика о себи, друштву и природи, те потреби њиховог очувања;
- Развијање вјештина комуникације и ненасилног рјешавања конфликта код ученика, те вјештина за адекватно реаговање на насилно понашање.

Посебни циљеви и задаци програма:

- Упознати индивидуални развој сваког ученика и континуирано пратити ток развоја (физички, социјални, емоционални, интелектуални, морални и естетски развој ученика);
- Развијати и користити групну динамику и интеракцију у сврху формирања социјално зреле, слободне и одговорне личности ученика водећи рачуна о узрасту ученика;
- Упознати ученике са дужностима, задацима, обавезама и одговорностима као и правилима васпитно-образовног рада и живота у школи;
- Информисати ученике о облицима и критеријима вредновања и оцјењивања, о принципима евалуације и самоевалуације;
- Упознати ученике са појмовима потреба, комуникација и конфликт, те са ненасилним начинима и стиловима рјешавања конфликта;
- Оспособити ученике да препознају и усмјере негативне емоције на ненасилан начин, да користе ненасилну вербалну и невербалну комуникацију;
- Оспособити ученике за прихватање различитости и ненасилне облике комуникације;
- Упознати ученике са концептима *Основа демократије*;
- Развијати осјећај патриотизма ;
- Развијати еколошку свијест код ученика, те потребу за очувањем личног здравља и околине;
- Учествовати у реализацији културно-забавних, спортских и других активности у школи и друштвеној средини.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Наставна тема

Оквирни број часова

1. Организација одјељењског колектива	3
2. Култура живљења	7
3. Основи демократије	4
4. Превенција насиља	6
5. Дјечија права	2
6. Учење учења	4
7. Заштита здравља и човјекове средине	4
8. Заштита од мина и других убојитих средстава	1
9. Процјена резултата рада и смотра стваралаштва	2
10. Теме по избору	3

Исходи учења	Садржаји програма /Појмови	Корелација са другим наставним предметима
Тема 1: Организација одјељењског колектива (3)		
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • учествује у изради програма, • наброји задатке и обавезе појединца и групе у одјељењу; • именује, наброји и предложи правила важна за функционисање одјељењске заједнице. 	<ul style="list-style-type: none"> • Програм рада одјељењске заједнице; • Утврђивање начина реализације; • Одређивање задатака за групе и појединце; • Избор руководства одјељењске заједнице; • Утврђивање способности кандидата; • Утврђивање обавеза 	<ul style="list-style-type: none"> • Српски језик
Тема 2: Култура живљења (7)		
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • опише значај појединаца у групи; • учествује у хуманитарним и добровољним акцијама; • наведе правила понашања на јавним мјестима (позориште, биоскоп, лифт, јавно превозно средство); • наброји примјере добре комуникације родитеља и дјецe; • опише начине комуникације у 	<ul style="list-style-type: none"> • Положај појединца у групи; • Идентитет и грб; • Организација хуманитарних и добровољних акција; • Понашање на јавним мјестима; • Елементи коректног понашања (брзина кретања, јачина говора, поздрављање); • Понашање на јавним мјестима (позориште, биоскоп, лифт, јавно 	<ul style="list-style-type: none"> • Српски језик • Природа и друштво • Ликовна култура • Физичко васпитање

породици .	превозно средство); <ul style="list-style-type: none"> • Однос родитеља и дјеце; • Међусобно поштовање, повјерење и искреност, начин комуникације 	
Тема 3: Основи демократије (4)		
Ученик треба да: <ul style="list-style-type: none"> • идентификује одговорности које се супростављају једна другој, • заузме и одбрани ставове везане за одлуку о преузимању одговорности; • идентификује предности (користи) и недостатке (цијене) коришћења ауторитета; • идентификује последице приватности; • процјени, заузме и одбрани став, везан за приватност; • разликује појам „прекршај“ и „повреда“; • опише кораке при доношењу одлуке о праведном одговору на прекршај или повреду; • заузме и одбрани став, везан за проблем праведног одговора на прекршај или повреду. 	<ul style="list-style-type: none"> • Одговорност; • Како можеш одлучити коју одговорност желиш испунити? • Како би ти одлучио/ла коју одговорност испунити? • Ауторитет; • Како можемо одлучити желимо ли користити ауторитет? • Приватност; • Како можеш одлучити желиш ли приватност? • Како би ти донио/донијела одлуку о овом проблему приватности? • Правда; • Који су праведни начини да се одговори на прекршај или повреду? • Како би ти користио/ла праведне начине да одговориш на прекршај или повреду? 	<ul style="list-style-type: none"> • Српски језик • Ликовна култура
Тема 4: Превенција насиља (6)		
Ученик треба да: <ul style="list-style-type: none"> • препозна и идентификује своје и потребе других људи; • наброји начине комуникације; • објасни разлику између вербалне и невербалне комуникације; • разликује вербалну ненасилну комуникацију; • наброји врсте конфликта; • препозна и идентификује своја и осјећања друге особе у конфликту; • идентификује неприхватљиво 	<ul style="list-style-type: none"> • Потребне и насиље; • Општи увод у појам потребе; • Комуникација; • Шта је комуникација? • Вербална комуникација; • Ненасилно рјешавање конфликта; • Конфликт и врсте конфликта; • Кодекс понашања; • Кодекс понашања у 	<ul style="list-style-type: none"> • Српски језик • Природа и друштво • Физичко васпитање

<p>понашање у заједници;</p> <ul style="list-style-type: none"> опише важност/значај кодекса понашања у заједници. 	заједници	
Тема 5: Дјечија права (2)		
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> наброји нека права из Конвенције о правима дјетета; уради ликовни на тему дјечијих права поводом Дјечије недјеље 	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање са Конвенцијом о дјечијим правима <ul style="list-style-type: none"> Како се зове ово право? Дјечија недјеља 	<ul style="list-style-type: none"> Српски језик Ликовна култура
Тема 6: Учење учења (4)		
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> објасни значај планирања учења; креира план рада и распоред часова; идентификује и опише негативне појаве и утицаје на појединца; опише ситуације када ТВ и рачунар могу негативно утицати на процес учења; изабере начине кориштења слободног времена. 	<ul style="list-style-type: none"> Самостално планирање учења; Планирање у складу са могућностима; Распоред часова; Израда домаћих задатака; Борба против негативних утицаја; Љенчарење, кампањско учење; Прекомјерна игра и забава; ТВ и рачунар као дистрактор; Слободно вријеме; Начин кориштења 	<ul style="list-style-type: none"> Српски језик Природа и друштво Физичко васп. Ликовна култура
Тема 7: Заштита здравља и човјекове средине (4)		
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> опише проблеме других људи, опише и наброји елементе личне и хигијене у простору; објасни важност личне и хигијене простора; учествује у уређењу школског окружења (двориште). 	<ul style="list-style-type: none"> Психосоцијална помоћ; Прича о свјетлости ; Хигијена; Лична и хигијена простора; Заштита животне средине; Уређење парка, школе и ближе околине 	<ul style="list-style-type: none"> Ликовна култура Српски језик Природа и друштво Физичко васп.
Тема 8 : Заштита од мина и других убојитих средстава (1)		
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> препозна која су подручја најчешће минирана према ознакама, 	<ul style="list-style-type: none"> Минирана подручја; Ватрено оружје 	<ul style="list-style-type: none"> Ликовна култура Физичко васпитањ

<ul style="list-style-type: none"> • познаје и опише ознаке за mine; • разумије опасност од ватреног оружја. 		e
Тема 9: Процјена резултата рада (2)		
Ученик треба да: <ul style="list-style-type: none"> • анализира властита постигнућа и наведе позитивне и негативне стране; • анализира успјех одјељења у учењу, ваннаставним активностима и међусобним односима. 	<ul style="list-style-type: none"> • Процјена властитих постигнућа (позитивни и негативни аспекти); • Заједничка процјена резултата рада; • Резултати у учењу и владању; • Ваннаставне активности; • Међусобни односи. 	<ul style="list-style-type: none"> • Српски језик • Ликовна култура
Тема 10 : Теме по избору (3)		
Ученик треба да: <ul style="list-style-type: none"> • опише значај актуелног догађаја за школу или заједницу 	<ul style="list-style-type: none"> • Садржаји по избору наставника, а везани за актуелне догађаје у школи и локалној заједници 	

ДИДАКТИЧКО- МЕТОДИЧКА УПУТСТВА И ПРЕПОРУКЕ:

- Програм васпитно-образовног рада у одјељењској заједници обухвата више наставних области или тема. Наставне теме су релативно аутономне.
- Реализација програмских садржаја васпитно-образовног рада у одјељењској заједници подразумијева флексибилан приступ. Флексибилан приступ се односи, како на модалитете рада, тако и на динамику извођења.
- Програмски садржаји су понуђени оквирно, јер остварење исхода учења, могуће је и примјеном садржаја по избору одјељењског старјешине или ученика.
- Сваки разредник је задужен да креира годишњи програм рада за своје одјељење, уз обавезне консултације и учествовање ученика. Степен учешћа ученика у креирању програма зависиће од узраста ученика.
- Предложени фонд сати за реализацију садржаја и остварење исхода учења могуће је кориговати, тј. извршити прерасподјелу фонда сати за поједине наставне теме или садржаје. У складу са принципима савременог васпитања и образовања, одјељењски старјешина добија нову улогу, што подразумијева да посједује особине демократичности, флексибилности, отворене комуникације, толеранције и слично. Одјељењски старјешина, у договору са ученицима (колико је то могуће), има потпуну слободу да наставну тему реализује као цјелину или да у различитим временским периодима реализује дио садржаја неке наставне теме.
- Разредник осмишљава активности, координира рад међу ученицима, даје им јасна упутства за реализацију одређених садржаја, поштује специфичности узраста ученика, индивидуалних разлика, те специфичности ученичког колектива и средине у којој се налази школа.

- Примјеном савремених метода рада на часовима одјелењске заједнице, радионичким приступом у раду, часови ВРОЗ-а (васпитни рад с одјелењском заједницом) биће много занимљивији за ученике, једноставнији за реализацију и ефикаснији у постизању циљева учења, али првенствено у остварењу исхода учења.
- За реализацију садржаја ВРОЗ-а, односно појединих тема, понуђени су сљедећи приручници:
 1. Бонтон
 2. Како учити
 3. Приручник „Психосоцијална помоћ у школи“
 4. Основе демократије – први кораци, приручник за наставнике и сликовнице за ученике
 5. Упозоравање на мине и друга убојита средства, Приручник за наставнике основних и средњих школа, Завод за уџбенике и наставна средства, Источно Сарајево, 2006.године
 6. Дидактички комплет о превенцији насиља кроз образовни систем Босне и Херцеговине, Приручник за наставнике о превенцији насиља које укључује дјецу;
- Одјелењски старјешина може и треба да користи и сву осталу литературу која му је позната и доступна.